

in pregledno razvrščeno v več družinskih vej. V knjigi so zapisane tudi družinske zgodbe, doživlja in spomini, pa tudi vesele, žalostne in tragične usode posameznikov, ki jih avtorica prenaša tudi prihodnjim rodovom.

V posebnem poglavju so podane medijske objave o članih družine Delčnjak, podrobno pa sta predstavljena pater in misijonar Hugo Anton Delčnjak in harmonikar Franc Delčnjak. Predstavljena so tudi bibliografska dela nosilcev s priimkom Delčnjak iz knjižničnega sistema Cobiss.

Družinska kronika zajema tudi obsežen zgodovinski pregled s slikami in fotografijami Celja, Vojnika, Frankolovega in vasi Trnovlje pri Socki.

Vas s posameznimi domačijami je prikazana tudi na jožefinskem katastru, opisane so tudi graščine širom tega območja. Na koncu je poleg virov in literature dodan tudi slovar nemških, starih slovenskih in tudi nekaj latinskih besed, ki so povezane z rodoslovno, krajevno, gospodarsko, cerkveno in tudi zemljepisno zgodovino.

Izdaji knjige je sledilo tudi posebno rodbinsko srečanje potomcev družine Delčnjak, kjer so se srečale vse družinske veje. Star slovenski pregovor »Žlahta je strgana plahta« v primeru družine Delčnjak torej ne velja, saj so se v primeru te družine že od nekdaj kazali dobri, pošteni in prijetni odnosi med rajnimi in danes živečimi družinskimi člani.

Matej Ocvirk

Ženska brez groba

Martin Pollack: *Die Frau ohne Grab*. Wien: Paul Zsolnay Verlag, 2019. 179 strani.

Letošnjo jesen je pri dunajski založbi Paul Zsolnay izšlo delo priznanega avstrijskega pisatelja in prevajalca Martina Pollacka z naslovom *Die Frau ohne Grab: Bericht über meine Tante* (*Ženska brez groba: poročilo o moji teti* op. a.). Knjiga je nekakšno nadaljevanje *Smrti v bunkerju* (*Der Tote im Bunker*), ki je v slovenskem prevodu leta 2005 izšla pri založbi Slovenska matica.

Martin Pollack je zadnjo knjigo posvetil svoji stari teti Paulini Drolc (roj. Bast), ki se je leta 1875 rodila v družinski hiši v Laškem in za razliko od svojih moških sorojencev v njej prebivala vse do svoje smrti leta 1945. Paula je veljala za precej vase zaprto osebo, ki se ni izpostavljala javnosti, še manj javno politično opredeljevala. Zato so tako v spominu Laščanov kot tudi družinskem spominu Bastovih o njej ostali le drobci, ki jih je avtor mojstrsko prepletel z življenjskimi potmi njenih sorojencev v obdobju med obema vojnama. Knjiga tako predstavlja življenjske usode bratov, ki jih zaznamujeta nacizem in sester, ki se jih politično prepričanje njihovih bratov ni dotaknilo. Še več, ubrale so ravno obratno pot in se kot pripadnice nemške skupnosti poročile s Slovencem (Pauline), Hrvatom in Židom,

kar je bilo za tedanje narodnostne razmere precej nenavadno. Pri tem Pollack išče razloge, zakaj so vse tri sestre Drolc ubrale življenjske poti, ki so

bile popolno nasprotje političnemu prepričanju in življenju njihovih bratov.

Knjiga je za slovensko javnost še posebej aktualna, saj je v njej na podlagi arhivskih dokumentov, družinskih spominov in osebnih pričevanj zelo ilustrativno prikazano življenje in sobivanje slovenske in nemške narodne skupnosti v Laškem od konca 19. stoletja do konca druge svetovne vojne.

Zgodba Pauline Drolc se konča maja leta 1945, ko mlad partizan potrka na vrata Paulinine hiše, v kateri je živela skupaj s svojim možem, Slovencem, Francem Drolcem, in jo odpelje v taborišče na grad Hrastovec v Slovenskih Goricah. Pauline 26. avgusta 1945 tam umre za posledicami slabih bivanjskih razmer. Pokopljejo jo anonimno na robu pokopališča v Voličini, skupaj z drugimi umrlimi taboriščniki brez križa in nagrobnika.

Ironija usode je hotela, da je Pauline, kot edina članica Bastovih, ki je skoraj vse do smrti mirno

živela v rojstnem Laškem in se popolnoma vključila v takrat že pretežno slovensko skupnost, bila hkrati edina, ki je umrla kot žrtev druge svetovne vojne.

Pollack s svojo knjigo spodbuja ljudi s podobnimi družinskimi usodami k izpraševanju samega sebe in k pripovedovanju, izpovedovanju in soočenju s svojimi lastnimi družinskimi usodami. Le tako se bomo lahko osvobodili, očistili in presegli pretekle razprtije ter v slogi živeli naprej. Če molčimo in se ne sprašujemo, so možnosti, da se temne sence zgodovine ponovijo, še toliko večje.

Ali kot je dejal Martin Pollack: »V moji družini se moji predniki niso spraševali o svojem življenju in času, v katerem so živeli, enostavno so verjeli, da je tako prav.« Martin Pollack je prekinil s to dolgoletno tradicijo in si začel postavljati vprašanja, katerih odgovore išče v svojih delih.

Alenka Hren Medved

Kulturo ljudstvu!

Marija Počivavšek: *Kulturo ljudstvu! 100 let Kulturnega društva Svoboda Celje*. Celje: Muzej novejšje zgodovine Celje, 2019. 56 strani

V sodobnem času, ko je vse minljivo in je pripadnost skupini isto mislečih le klik na socialnem omrežju, se zdi sto let obstoja društva nerealna. Vendar Kulturno društvo Svoboda Celje kljubuje času in leta 2019 slavi zavidanja vredno obletnico. Člani Kulturnega društva Svoboda Celje so tudi v preteklosti obeleževali svoje obletnice bodisi z jubilejnimi publikacijami bodisi z razstavami. Tako so izšle publikacije ob 60. obletnici delovanja DPD Svoboda in ob 60. letnici delovanja moškega pevskega zbora. Visoko 95. letnico delovanja Kulturnega društva Svoboda Celje je spremljala manjša likovno-arhivska razstava v razstavnem prostoru Zgodovinskega arhiva Celje. Na tej razstavi se je ob razstavljenih arhivskih dokumentih društva predstavila likovna sekcija, pevski zbor pa je odprl razstavo. Obletnica je sovpadala s prvim prevzemom arhivskega gradiva Kulturnega društva Svoboda Celje v arhiv.

Ob 100. obletnici je avtorica dr. Marija Počivavšek raziskala zgodovino društva in se pri tem oprla na preučevanje časopisnih, arhivskih, muzejskih in ustnih virov ter na že izdano literaturo na temo